

DOI: 10.32347/2786-7269.2025.11.383-396

УДК 711.1

канд. техн. наук, доцент **Кіс Н.Ю.**,

nadiya.kis@uzhnu.edu.ua, ORCID: 0000-0002-7330-2865,

Тютюнникова Г.С.,

ganna.tyutynnykova@uzhnu.edu.ua, ORCID: 0000-0003-0859-6382,

Несух М.М.,

michael.nesuh@uzhnu.edu.ua, ORCID: 0000-0003-2561-110X,

канд. техн. наук, доцент **Субота А.В.**,

andrii.subota@uzhnu.edu.ua, ORCID: 0000-0002-8605-344X,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ПРОЄКТИ ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ В УКРАЇНІ (ЧАСТИНА 1)

У дослідженні розглядається проблеми розриву між містобудівною документацією та юридичними документами, що ускладнює реалізацію стратегій сталого розвитку населених пунктів. Стаття наголошує на необхідності системної координації між різними аспектами розвитку для досягнення успішного впровадження сталого розвитку в Україні. Дослідження складається з двох частин.

Ключові слова: сталий розвиток; просторове планування; містобудівна документація; громадська участь; Україна; стратегії розвитку; координація документів; інтеграція.

Вступ

Українська містобудівна школа має довгу історію та багаторічний досвід, теорію, методологію і проєктну культуру містобудівного планування. Інтеграція України в систему світових процесів розвитку вимагає коригування практики міського проєктування, планування та господарювання. Розрив між містобудівною документацією і стратегічними документами, недостатня участь громади в ухваленні рішень, неефективна координація між різними секторами міського господарства — всі ці проблеми існували ще до повномасштабного вторгнення. Проте, війна загострила ці виклики, зробивши їх більш явними та критичними для вирішення. Особливо гостро цей аспект повстає у контексті післявоєнної відбудови та реорганізації територій. Різноманітні соціальні процеси, такі, як: урбанізація, зміни клімату, соціально-економічні трансформації, вимагають інтеграції нових підходів до просторового планування територій. Важливо чітко розмежовувати та правильно застосовувати поняття «містобудівне планування», «просторове планування» та

«стратегічне планування», особливо в контексті розробки і реалізації стратегій розвитку територій. Також важливо розуміти пріоритет та місце кожного прийнятого нормативу, стратегії та закону у сьогоdnішніх реаліях. Грамотна інтеграція світових підходів до планування міських територій в проєкти просторового планування, є ключем до успішного їх розвитку. Плутанина в статусі старих та нових законів, нормативах та стратегічних документів може ускладнювати розуміння та взаємоінтеграцію обох підходів.

Основною ідеєю сталого розвитку суспільства є те, що нам потрібно забезпечити збалансований розвиток, який задовольняв би потреби сучасного покоління, не підірвавши здатності майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби.

Стратегія сталого розвитку суспільства включає в себе ряд концепцій сталого розвитку для різних сфер життя суспільства: Економічний аспект, Екологічний аспект, Соціальний аспект, Культурний аспект, Політичний аспект та Містобудівний аспект. Саме останній є ключовим в контексті реалізації концепції сталого розвитку, так як містобудівне планування та розвиток міст та населених пунктів, відіграють важливу роль у досягненні сталого розвитку.

Проблематика стратегічного планування сталого розвитку, як інструменту містобудівної модернізації міст України, постала перед нами закономірно як пошук відповіді на запитання: *яке місце діючих містобудівних документів у системі стратегічного планування.*

Виклад основного матеріалу

Величезна кількість проблем які повинні вирішуватися стратегічним плануванням сталого розвитку територій лежить в площині містобудування та територіального планування . Наприклад: стратегія сталого розвитку передбачає комплексне планування з урахуванням соціальних, економічних та екологічних факторів. Проте, якщо містобудівна документація, не узгоджується з юридичними документами чи іншими стратегіями (планами з енергоефективності або захисту природних ресурсів), це призводить до невиконання цих стратегій.

Уявімо, що в стратегії сталого розвитку для міста *N* визначено, що потрібно збільшити кількість зелених зон для покращення якості повітря та забезпечення екологічної сталості. Проте генеральний план міста не враховує ці вимоги і передбачає забудову територій, які мають бути використані під зелені зони. Як наслідок, екологічні цілі стратегії не будуть досягнуті через відсутність узгодження між планувальними документами. Це прямо підриває основи сталого розвитку, оскільки не враховується довгострокова екологічна стійкість міста.

Інший приклад: місто У запланувало побудувати новий житловий район у відповідності до стратегії сталого розвитку. Проте громада не була залучена до процесу, і після завершення будівництва, виявилось, що житловий район не враховує ключових потреб мешканців, таких як транспортна інфраструктура або доступ до освітніх закладів.

Може виникнути і протилежна ситуація – попри активну участь мешканців – недостатня залученість до процесу фахівців з містобудування, так само призведе до ряду проблем, яких можна уникнути ще на стадії проєктування. В таких випадках стратегія не тільки не покращує якість життя, але й викликає нові проблеми, що підриває стійкість розвитку.

Державна стратегія регіонального розвитку на період 2021—2027, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України № 695 від 5 серпня 2020 р. [4] описує новий підхід до формування та реалізації державної регіональної політики в області просторового планування як: «...обов'язкове врахування вимог містобудівної документації (Генеральної схеми планування території України, схем планування території на регіональному рівні, генеральних планів населених пунктів) під час здійснення державних інвестиційних програм/заходів».

Однак, виникає низка суперечностей:

1) існуючі та нові містобудівні документи (Генеральні плани населених пунктів і детальні плани територій повинні узгоджуватися з новими комплексними планами просторового розвитку, проте велика кількість діючих планів не відповідає оновленим законодавчим вимогам);

2) законодавча невідповідність (Різні законодавчі акти, які регулюють просторове планування, мають суперечливі положення, що ускладнює їх інтеграцію та практичне застосування);

3) відсутність репрезентативних даних (Моніторинг та аналіз наявної містобудівної документації показує, що багато документів мають умовно-суб'єктивний характер і не є достатньо репрезентативними);

4) інфраструктурні виклики (війна по-різному впливає на інфраструктуру міст, викликаючи необхідність її перебудови з урахуванням нових соціальних та екологічних вимог, призводить до зміни демографічної структури, тощо).

Так, як Державна стратегія регіонального розвитку на період 2021-2027 років затверджує новий підхід до формування державної регіональної політики у сфері просторового планування, який вимагає врахування вимог містобудівної документації при здійсненні державних інвестиційних програм, потрібно детальніше розглянути діючі містобудівні та законодавчі документи

що мають відношення до територіального планування з метою координації різних аспектів формування розумних міст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідженнями проблематики сучасних викликів в умовах воєнних дій, організації просторового ладу і розвитку та післявоєнної відбудови міст України та її територій займається чимало науковців як в Україні, так і за кордоном. Дослідження таких суперечностей часто піднімають питання про необхідність гармонізації законодавчої бази, підвищення кваліфікації фахівців, інтеграції нових методик та технологій планування. Наприклад, містобудівний досвід алгоритми виконання робіт щодо складання містобудівної й землепорядної документації для планування розвитку території в умовах реформування державного управління (А. Мерзляк і В. Боклаг); сутність і основні поняття територіального планування в умовах ринкових відносин в Україні (О. Дорош, А. Третяк); використання закордонного досвіду для ефективного розвитку територіальних громад в Україні (І. Костецька); упорядкування теоретичних положень бази знань для обґрунтування просторового розвитку та моделювання просторового майбутнього територіальних систем у нових адміністративно-територіальних умовах (М. Габрель); різні аспекти урбіциду як загрозу містам (М. Ковард); вивченням проблематики відбудови, безпеки, просторового ладу і просторового розвитку України та її територій (О. Матвійчук, К. Мезенцев); проблематику перешкод, щодо розв'язання актуальних завдань та технологічні вимоги до змісту містобудівної документації, генерального, стратегічного, містобудівного планування та проблеми планувального управління розселенням (М. Габрель, М. Дьомін, С. Дюжев); вплив соціальних процесів на системи розселення у післявоєнний період (Й. Голик, А. Плешкановська); класичною оцінкою ефективності стратегій розвитку міст (Е. Глейзер, Р. Флоріда, П. Холл, Дж. Сіті, Ян Гейл). Також дослідження та оцінка ефективності стратегій міст є предметом інтересу для багатьох науковців і дослідників у галузі міського розвитку, міського планування, економіки, соціології та інших суміжних областей.

Цілі дослідження

До числа основних цілей дослідження входить: дослідження та аналіз проблем інтеграції концепції сталого розвитку в містобудівні документи та проекти просторового планування в Україні; визначення ключових викликів щодо впровадження принципів сталого розвитку на різних рівнях планування (від генеральних планів до детальних планів територій) та оцінка впливу розриву між містобудівними документами та стратегічними планами на досягнення цілей сталого розвитку, практичні пропозиції для поліпшення

узгодженості містобудівної документації з вимогами сталого розвитку, включаючи українські та зарубіжні приклади.

Мета і методи дослідження

Метою дослідження є виявити основні проблеми та бар'єри для інтеграції концепції сталого розвитку в проекти просторового планування України та запропонувати практичні рішення для подолання цих проблем. Дослідження також має на меті обґрунтувати необхідність узгодженості містобудівної документації з екологічними, соціальними та економічними цілями сталого розвитку.

Для досягнення мети було проведено аналіз літератури та нормативно-правової бази (досліджено чинні містобудівні документи, стратегічні плани та законодавчі акти, що стосуються просторового планування і сталого розвитку).

Також для порівняння закордонних прикладів інтеграції сталого розвитку з українськими реаліями, щоб виявити можливості адаптації найкращих практик застосовано метод порівняльного аналізу.

Для оцінки впливу різних факторів на планування територій, включаючи екологічні, соціальні та економічні аспекти сталого розвитку використано системний підхід.

Актуальність роботи

Актуальність статті полягає в тому, що на сучасному етапі просторове планування в Україні стикається зі значними викликами, пов'язаними із післявоєнною відбудовою та необхідністю забезпечення сталого розвитку міст і територій. Проблема полягає в тому, що принципи сталого розвитку часто не можуть бути реалізовані через містобудівну документацію, або залишаються лише на рівні декларацій. Це створює різні труднощі в містобудівному, економічному, екологічному і соціальному розвитку територій населених пунктів. З огляду на важливість сталого розвитку в сучасному містобудуванні, дослідження цієї теми є вкрай актуальним для України.

Новизна дослідження полягає в тому, що воно поєднує теоретичний аналіз концепції сталого розвитку із практичними прикладами впровадження цих принципів у містобудівні документи. Даний аналіз комплексно розглядає проблеми узгодженості між стратегіями сталого розвитку та містобудівними документами в контексті сучасних викликів для України.

Понятійний апарат

Зосередження на містобудівних аспектах дозволяє чітко структурувати процес стратегічного планування розвитку територій населених пунктів. Розглянутий понятійний апарат допоможе у визначенні основних концепцій та інструментів, необхідних для ефективного управління та розвитку сучасних міст.

Стратегічне планування – процес встановлення довгострокових цілей, напрямків і заходів для досягнення бажаного майбутнього стану розвитку міських територій

Концепція інтегрованого розвитку громади – це документ стратегічного планування, що визначає довгострокові, міждисциплінарні, просторові та соціально-економічні пріоритети розвитку громади, розробляється із залученням місцевих мешканців та інших заінтересованих сторін, є передумовою розроблення містобудівної документації на місцевому рівні на принципах сталого розвитку з метою підвищення якості життя, доступності та рівності можливостей, сприяння розвитку соціальних відносин громадян та ділової активності, оптимізації адміністративної діяльності, координується з державними і регіональними програмами розвитку [3].

Міські території – це складні соціально-просторові системи, що поєднують у собі різноманітні економічні, соціальні та культурні процеси, забезпечуючи умови для взаємодії та розвитку міського життя [11].

Містобудівне планування – це процес проектування та організації простору міських територій з метою створення функціонального, комфортного та естетично привабливого міського середовища, інструментами якого є Генеральні плани, детальні плани територій, зонування, нормативи забудови.

Територіальне планування – традиційний напрям економічної науки, що має на меті розподіл економічних ресурсів – матеріальних, трудових, фінансових, за адміністративно-територіальними одиницями для потреб управління [6].

Система просторового планування – це специфічна соціальна конструкція, яка характеризує встановлення і застосування в певних інституційних контекстах, в часі і просторі, визначених методів громадського порядку і співробітництва, спрямованих на управління колективними діями по використанню простору [9].

Генеральний план населеного пункту (далі - генеральний план) - одночасно містобудівна документація на місцевому рівні та землепорядна документація, що визначає принципові вирішення розвитку, планування, забудови та іншого використання території населеного пункту (пункт 2 частини першої статті 1 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності". Генеральний план населеного пункту є одночасно видом містобудівної документації на місцевому рівні та документацією із землеустрою і призначений для обґрунтування довгострокової стратегії планування та забудови території населеного пункту (частина 1 статті 17 Закону) [5].

Генплан міста – це проектна розробка перспективного розвитку міста (на період 25 років), в якій обґрунтовані головні напрямки його впорядкування і

розвитку – природно-середовищного (ландшафтно-архітектурне зонування), соціально-демографічного, економічного, інфраструктурного, транспортно-логістичного, а також планувально-розселенського, функціонально-планувального, природоохоронно-екологічного, науково-технічного, соціокультурного та ін. [6].

За визначення надано Британським інститутом стандартів (BSI) [12] *розумні міста (Smart Cities)* – ефективна інтеграція фізичних, цифрових і людських систем в штучному середовищі заради сталого, благополучного і всебічного майбутнього для громадян. Тобто міста, що використовують інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) для підвищення ефективності міських сервісів, зменшення витрат та ресурсів, покращення якості життя мешканців. Це зокрема: інтернет речей (ІоТ), смарт-інфраструктура, цифрове управління, аналітика даних, інтегровані платформи.

Інфраструктура – основні засоби та системи, що обслуговують країну, місто чи іншу територію, включаючи послуги та засоби, необхідні для функціонування своєї економіки [13]. Тобто міська інфраструктура – це сукупність основних об'єктів і систем, що забезпечують функціонування міста. Вони в свою чергу зумовлюють функціонально-планувальну, соціально-планувальну та планувальну структуру міста

Зонування (з'онінг) — засіб контролю влади над використанням територій і спорудами, що знаходяться на цих територіях. Території поділені на зони, щодо яких визначені різні можливості використання [14]. Термін передбачає практику створення мап зонування, що регулюють використання, форму, дизайн та сумісність територій що розвиваються. Юридично, план зонування надає законну силу відповідним містобудівним розробкам, зокрема, в Україні – процес розподілу міських територій на зони з визначенням їх дозволеного використання (житлова, комерційна, промислова, рекреаційна тощо) з метою забезпечення раціонального використання територій, попередження конфліктів між різними типами забудови.

Містобудівна документація – сукупність документів, що визначають планувальні рішення, архітектурні та будівельні нормативи для забудови міських територій. До переліку документів входить генеральний план, детальні плани територій, плани зонування, плани детальної забудови. З 24 липня 2021 року основним видом містобудівної документації на місцевому рівні законодавством визначено комплексний план просторового розвитку території територіальної громади (далі – комплексний план), який розробляється на всю територію територіальної громади [8].

Комплексний план просторового розвитку території територіальної громади — це стратегічний документ, який розробляється для всієї території

громади (окрім випадків, коли вона включає лише територію населеного пункту). Він забезпечує узгоджене прийняття рішень для комплексного розвитку населених пунктів громади та територій за їх межами, враховуючи сталий розвиток і баланс державних, громадських та приватних інтересів.

До складу комплексного плану включаються генеральні плани населених пунктів та інші планувальні документи, зокрема детальні плани територій і межі функціональних зон. Комплексний план є основою для подальшої розробки або уточнення генеральних і детальних планів та визначає правила забудови і ландшафтної організації. Він обов'язковий для виконання всіма суб'єктами містобудування і визначає перспективи використання територій громади на майбутнє.

Затвердження плану визначає статус існуючих генеральних планів та детальних планів, встановлює межі функціональних зон і враховує вимоги до їхнього розвитку [16].

При реалізації комплексного плану суб'єкти містобудування зобов'язані дотримуватися його положень. Комплексний план включає планувальні рішення щодо перспективного використання всієї території територіальної громади, а також:

- генеральний план населеного пункту – адміністративного центру територіальної громади;

- генеральні плани населених пунктів та детальні плани території у межах території територіальної громади, затверджені до прийняття комплексного плану, які відповідно до цієї статті визнані такими, що відповідають вимогам законодавства, узгоджуються з планувальними рішеннями комплексного плану і підлягають включенню до нього [16].

Детальний план території – містобудівна документація, що визначає планувальну організацію та розвиток території [16]. Це документ, що повинен уточнювати положення генерального плану населеного пункту та визначає розвиток певної частини території. З іншого боку, він також є нижчим за ієрархією містобудівним документом та повинен відповідати генеральному плану.

Інтегроване планування – підхід до планування, що передбачає координацію різних аспектів розвитку міських територій, включаючи економічні, соціальні, екологічні та просторові фактори з метою забезпечення збалансованого та стійкого розвитку міста, врахування інтересів усіх зацікавлених сторін

Висновки до першої частини

У нашій країні діє багато законів, що регулюють містобудівні процеси різних рівнів. Серед них закони «Про регулювання містобудівної

діяльності» [22] та «Про основи містобудування» [21] (у кожний вносилися зміни). У ході моніторингу розробки та оновлення містобудівної документації [8] було проведено аналіз наявних детальних планів територій за їх кількісними та якісними показниками. Проте, інформація щодо цього виду містобудівної документації є частково суб'єктивною та оцінною, тому не може вважатися репрезентативною, а лише відображає загальні тенденції.

Стратегії розвитку міста грають важливу роль у визначенні напрямку та шляху розвитку міста на майбутнє. Вони включають в себе набір довгострокових цілей, пріоритетів, а також конкретних дій для досягнення цих цілей. Розробка ефективних стратегій розвитку міста допомагає забезпечити збалансований та стійкий розвиток, враховуючи економічні, соціальні, екологічні та культурні аспекти. Вони пов'язані з управлінням проектами у тому сенсі, що вони надають рамки та орієнтири для реалізації конкретних проектів та ініціатив.

Крім того, стратегії розвитку міста часто включають в себе важливі аспекти, такі як розвиток інфраструктури, стале використання ресурсів, підвищення якості життя громадян, розвиток туризму та інші. Управління проектами допомагає вирішувати конкретні завдання і виконувати проекти, що входять до складу стратегій розвитку міста, забезпечуючи їх ефективне втілення та співпрацю з різними зацікавленими сторонами. Але механічне перенесення світового досвіду в просторове планування й містобудівне проектування є некоректним [19].

Важливим фактором, що лежить в основі успішної реалізації стратегії розвитку населеного пункту, є встановлення чіткої та обов'язкової законодавчої основи. Ця структура служить міцним фундаментом, що дозволяє безшовну інтеграцію між плануванням та управлінням, формулює точні планувальні стандарти та формулює послідовні політики використання земель. Об'єднання чіткої законодавчої структури з містобудівними нормативами надає авторитету та ефективності територіальному плануванню та забезпечує прогрес розвитку в напрямку його запланованого майбутнього, з добре спрямованим та стало-орієнтованим підходом.

Підсумовуючи вищезазначене, необхідно відзначити, що багато діючих генеральних і детальних планів не відповідають новим вимогам законодавства. Це призводить до того, що процес розробки і реалізації стратегій часто втрачає свою ефективність через неузгодженість між старими та новими документами. Основними причинами є: відсутність чіткого розмежування між різними видами документів; суперечності між законодавчими актами, які регулюють просторове планування; недостатня кількість представницьких даних та їхній

умовно-суб'єктивний характер; непрозорі алгоритми інтеграції старих документів у нові стратегії розвитку територій.

Така плутанина створює перешкоди для ефективного управління територіями і реалізації стратегій, що ускладнює інтеграцію концепцій сталого розвитку в урбаністичні проекти.

Це перша частина дослідження, в якій розглянуто основні проблеми інтеграції концепції сталого розвитку в проекти просторового планування в Україні. У наступній частині буде проаналізовано можливі шляхи вирішення виявлених проблем, з урахуванням міжнародного досвіду та практичних рекомендацій для України

Продовження (закінчення) буде в наступному випуску збірника.

Список літератури

1. Коваленко А.О. Стратегічне планування сталого розвитку України / А.О. Коваленко. – К.: ПрофКнига, 2018. – 424 с. ISBN 978-966-97813-8-3.
2. Габрель М., Габрель М., & Форкуца Л. До питання формування бази знань просторового планування в Україні. Містобудування та територіальне планування. 2023. №84, с.6–27. DOI: <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.84.6-27>.
3. Вяхіреєв М.О. Проектний підхід у сфері планування інтегрованого розвитку територіальних громад. Державне управління та менеджмент: Сучасні наукові дискусії. 2020. Р. 96–112. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-022-3-6>.
4. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України № 695 від 5 серпня 2020 року. Редакція від 13 серпня 2024 р. № 940 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>.
5. Baumgartner J. Critical perspectives of sustainable development research and practice / J. Baumgartner // Journal of Cleaner Production. – 2011. – Vol. 19. – P. 783–786.
6. Методологічні засади географії: підручник / О.Г. Топчієв та ін. Одеса: Одеськ. нац. ун-т ім. І.І. Мечника, 2019. 352 с.
7. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2818-17#Text>.
8. Указ Президента України від 2 червня 2021 року № 225/2021 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 травня 2021 року

"Про Стратегію людського розвитку"» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#n2>.

9. Міністерство розвитку громад та територій України провело моніторинг розроблення та оновлення містобудівної документації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://architecture.te.gov.ua/articlearticles/2022/01/17/ministerstvo-rozvitku-gromad-ta-teritorij-ukrayini/>.

10. Територіально-просторове планування: базові засади теорії, методології, практики: монографія / А.М. Третяк, В.М. Третяк, Т.М. Прядка & Н.А. Третяк [за заг. ред. А.М. Третяка]. – Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. 142 с.

11. Сергієнко Л.В., Захаров Д.М. & Новосьолов І.В. Розвиток урбанізованих територій в Україні та світі за період 1950–2035 років. Економіка, управління та адміністрування, 2023. №3(105). С.131–145. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2023-3\(105\)-131-145](https://doi.org/10.26642/ema-2023-3(105)-131-145).

12. Edward W. Soja.(2000). Postmetropolis: Critical Studies of Cities and Regions. Wiley-Blackwell. Retrieved from: <https://philpapers.org/rec/SOJPCS>.

13. Матеріали XVI Всеукраїнської студентської науково- МЗ4 технічної конференції «Сталий розвиток міст» (88-ї студентської науково-технічної конференції ХНУМГ ім. О.М. Бекетова): в 4-х ч. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2023. – Ч. 3. 512с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/stalyirozvytok2019/2023/Ch3-Economica_23.pdf.

14. O'Sullivan Arthur; Sheffrin Steven M.(2003). Economics: Principles in Action. Upper Saddle River. New Jersey 07458: Pearson Prentice Hall. 2003. 474 p.

15. Zoning. <https://web.archive.org/web/20201023002141/https://thecanadianencyclopedia.ca/en/article/zoning>.

16. National Spatial Development Concept 2030. Ministry of Regional Development. – Warsaw, 2013. – 268 p.

17. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011р. – № 3038-VI (редакція 21.09.2024р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>.

18. Gorodnichenko, Yu. & Sologoub, I. (2022). Rebuilding Ukraine: Principles and Policies. Paris Report 1. https://cepr.org/system/files/publication-files/178114-paris_report_1_rebuilding_ukraine_principles_and_policies.pdf.

19. Голд Gold J.R. An Introduction to Behavioural Geography. University of Michigan: Oxford University Press, 1980. 290 p.

20. Globalization and Urban Development / [Ed.: Harry W. Richardson, Chang-Hee C. Bae]. – London: Springer, Limited, 2005. – 322 p.

Candidate of Technical Sciences, Associate Professor **Nadia Kis**,
Senior Lecturer **Hanna Tiutiunnykova**, Senior Lecturer **Mykhailo Nesukh**,
Candidate of Technical Sciences, Associate Professor **Subota Andriy**,
Uzhhorod National University

INTEGRATION OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT CONCEPT INTO SPATIAL PLANNING PROJECTS IN UKRAINE

This is the first part of a study focusing on the challenges of integrating the concept of sustainable development into spatial planning projects in Ukraine. It examines the critical disconnect between urban planning documentation and legal frameworks, which undermines the effective implementation of sustainable development strategies. The article highlights how Ukraine's urban planning tradition must adapt to global standards, especially in the context of post-war recovery and territorial reorganization.

Key issues explored include the misalignment between urban planning documents and strategic development plans, insufficient public engagement in decision-making, and the lack of coordination across various urban management sectors. Specific examples demonstrate how these challenges hinder the realization of sustainability goals, such as ecological resilience and socio-economic balance. Additionally, the paper emphasizes the need to reconcile outdated urban planning practices with modern approaches to ensure sustainable growth.

This part of the research sets the groundwork for understanding the systemic problems that obstruct the integration of sustainable development principles. The next part of the study will focus on identifying potential solutions, drawing on international best practices, and providing practical recommendations for aligning urban planning with sustainable development goals. Together, these insights aim to contribute to the creation of resilient and sustainable urban environments in Ukraine.

Keywords: sustainable development; spatial planning; urban planning documentation; public participation; Ukraine; development strategies; coordination; integration.

REFERENCES

1. Kovalenko, A.O. (2018). *Stratehichne planuvannya staloho rozvytku Ukrayiny [Strategic planning of sustainable development of Ukraine]* – Kyiv: ProfKnyga. {in Ukrainian}.
2. Gabrel, M., Gabrel, M., & Forkutsa, L. (2023). *Do pytannya formuvannya bazy znan' prostorovoho planuvannya v Ukrayini [To the issue of*

forming a knowledge base of spatial planning in Ukraine]. Urban planning and territorial planning, 84, 6–27. Retrieved from <https://doi.org/10.32347/2076-815x.2023.84.6-27>. {in Ukrainian}.

3. Vyakhiryev M.O. (2020). *Proyektnyy pidkhid u sferi planuvannya intehrovanoho rozvytku terytorial'nykh hromad* [Project approach in the field of planning integrated development of territorial communities]. *Derzhavne upravlinnya ta menedzhment: Suchasni naukovi dyskusiyi*, 96–112. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-022-3-6>. {in Ukrainian}.

4. Pro zatverdzhennya Derzhavnoyi stratehiyi rehional'noho rozvytku na 2021-2027 roky: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny № 695 vid 5 serpnya 2020 roku [On the approval of the State Regional Development Strategy for 2021-2027: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 695 of August 5, 2020]. *Redaktsiya vid 13 serpnya 2024 r. № 940*, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>. {in Ukrainian}.

5. Baumgartner J. (2011). Critical perspectives of sustainable development research and practice. *Journal of Cleaner Production*, 19, 783– 786. {in English}.

6. Topchiev, O.H. et al (2019). *Metodolohichni zasady heohrafiyi: pidruchnyk* [Methodological principles of geography: textbook]. Odesa: Odes'k. nats. un-t im. I.I. Mechnyka. {in Ukrainian}.

7. Zakon Ukrayiny «Pro Osnovni zasady (stratehiyu) derzhavnoyi ekolohichnoyi polityky Ukrayiny na period do 2030 roku» vid 28 lyutoho 2019 roku № 2697-VIII [Law of Ukraine "On the Basic Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine for the Period Until 2030" dated February 28, 2019 No. 2697-VIII] <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2818-17#Text>. {in Ukrainian}.

8. Ukaz Prezydenta Ukrayiny vid 2 chervnya 2021 roku № 225/2021 «Pro rishennya Rady natsional'noyi bezpeky i oborony Ukrayiny vid 14 travnya 2021 roku "Pro Stratehiyu lyuds'koho rozvytku"» [Decree of the President of Ukraine dated June 2, 2021 No. 225/2021 "On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine dated May 14, 2021 "On the Strategy of Human Development"] <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/225/2021#n2>. {in Ukrainian}.

9. Ministerstvo rozvytku hromad ta terytoriy Ukrayiny provelo monitorynh rozroblennya ta onovlennya mistobudivnoyi dokumentatsiyi [The Ministry of Development of Communities and Territories of Ukraine monitored the development and updating of urban planning documentation] [in:]. Retrieved from: <https://architecture.te.gov.ua/articlearticles/2022/01/17/ministerstvo-rozvitku-gromad-ta-teritorij-ukrayini/>. {in Ukrainian}.

10. Tretyak, A.M., Tretyak, V.M., Pryadka, T.M. & Tretyak, N.A.(2021). *Terytorial'no-prostorove planuvannya: bazovi zasady teorii, metodolohiyi, praktyky: monohrafiya* [Territorial and spatial planning: basic principles of theory,

methodology, practice: monograph] – Bila Tserkva: «TOV «Bilotserkivdruk». {in Ukrainian}.

11. Sergienko L.V., Zakharov D.M. & Novosyolov I.IN. (2023). Rozvytok urbanizovanykh terytoriy v Ukrayini ta sviti za period 1950–2035 rokiv [Development of urban areas in Ukraine and the world for the period 1950–2035]. *Ekonomika, upravlinnya ta administruvannya*, 105, 131–145, [https://doi.org/10.26642/ema-2023-3\(105\)-131-145](https://doi.org/10.26642/ema-2023-3(105)-131-145). {in Ukrainian}.

12. Edward W. Soja.(2000). *Postmetropolis: Critical Studies of Cities and Regions*. Wiley-Blackwell. Retrieved from: <https://philpapers.org/rec/SOJPCS>. {in English}.

13. Materialy KHVI Vseukrayins'koyi student·s'koyi naukovо- M34 tekhnichnoyi konferentsiyi «Stalyy rozvytok mist» (88-yi student·s'koyi naukovо- tekhnichnoyi konferentsiyi KHNUMH im. O.M. Beketova): v 4-kh ch. [Development of Cities" (88th Student Scientific and Technical Conference of O.M. Beketov XNUMX University): – Kharkiv: KHNUMH im. O.M. Beketova, https://science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/stalyirozvytok2019/2023/Ch3-Economica_23.pdf. {in Ukrainian}.

14. O'Sullivan Arthur; Sheffrin Steven M.(2003). *Economics: Principles in Action*. Upper Saddle River. New Jersey 07458: Pearson Prentice Hall {in English}.

15. Zoning. <https://web.archive.org/web/20201023002141/https://thecanadianencyclopedia.ca/en/article/zoning>. {in English}.

16. National Spatial Development Concept 2030. Ministry of Regional Development. – Warsaw, 2013. {in English}.

17. Zakon Ukrayiny «Pro rehulyuvannya mistobudivnoyi diyal'nosti» vid 17.02.2011r. – № 3038-VI [Law of Ukraine "On Regulation of Urban Planning" dated February 17, 2011. – No. 3038-VI]. Redaktsiya 21.09.2024 r. [in:] <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>. {in Ukrainian}.

18. Gorodnichenko, Yu. & Sologoub, I. (2022). *Rebuilding Ukraine: Principles and Policies*. Paris Report 1. https://cepr.org/system/files/publication-files/178114-paris_report_1_rebuilding_ukraine_principles_and_policies.pdf. {in English}.

19. Gold J.R.(1980). *An Introduction to Behavioural Geography*. University of Michigan: Oxford University Press. {in English}.

20. Harry W. Richardson, Chang-Hee C. Bae (2005). *Globalization and Urban Development*. – London: Springer, Limited {in English}.